

Jaarverslag 2017

Stichting voor de Jaarverslaggeving

en de

Raad voor de Jaarverslaggeving

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

RSM

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

INHOUD

pag.

Voorwoord van de voorzitter van de Raad voor de Jaarverslaggeving	2
1. Verslag van de Stichting voor de Jaarverslaggeving	4
2. Verslag van de Raad voor de Jaarverslaggeving	
2.1 Bundels ‘Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving’	6
2.2 RJ-Uitingen	8
2.3 Adviezen en commentaren	9
2.4 Bijeenkomsten	9
2.5 Bespreekpunten RJ-vergaderingen	10
2.6 Vaktechnische Staf	10
2.7 Internationale activiteiten	10
2.8 Ander overleg	11
2.9 De RJ in 2018	12
3. Verkort financieel overzicht 2017 en begroting 2018	
3.1 Verkort financieel overzicht 2017 Stichting voor de Jaarverslaggeving	14
3.2 Begroting 2018 Stichting voor de Jaarverslaggeving	16
4. Samenstelling bestuur van de Stichting voor de Jaarverslaggeving	17
5. Samenstelling Raad voor de Jaarverslaggeving	18
6. Samenstelling vaktechnische Staf	19
7. Samenstelling RJ-werkgroepen	20
8. Contactgegevens	22
9. Jaarrekening 2017	
Jaarrekening 2017 Stichting voor de Jaarverslaggeving	23
10. Overige gegevens	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	30

Gewaarsmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

RSM

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR DE JAARVERSLAGGEVING

In 2017 heeft de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) tijd ingeruimd om haar strategie tegen het licht te houden. Binnen het kader van de missie van de RJ, het bevorderen van de kwaliteit van de externe verslaggeving, heeft de RJ een drietal hoofdlijnen van haar werk nader bevestigd, te weten:

- het onderhouden van een compleet en up to date stelsel van verslaggevingsregels voor Nederlandse rechtspersonen die het BW en de RJ-Richtlijnen toepassen,
- het opstellen en onderhouden van aanvullende verslaggevingsregels voor bijzondere bedrijfstakken, en
- het beïnvloeden van ontwikkelingen van International Financial Reporting Standards (IFRS) ten behoeve van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen en andere Nederlandse IFRS-toepassers.

Ten aanzien van zich voordoende wijzigingen in IFRS heeft de RJ bepaald dat relevante veranderingen ervan of nieuwe IFRS in de Richtlijnen gefaciliteerd zullen worden voor zover dat bijdraagt aan goede verslaggeving en geen strijdigheid met de Nederlandse wet oplevert. Daartoe is inmiddels invulling gegeven door toevoeging aan de Richtlijnen van het nieuwe model van bijzondere waardevermindering (impairment) uit IFRS 9 *Financiële instrumenten*. Ook is de RJ begonnen met de verwerking in de Richtlijnen van IFRS 15 *Opbrengstverantwoording* en IFRS 16 *Leasing*.

Naast aanpassingen die samenhangen met IFRS heeft de RJ zich bezig gehouden met Nederlandse ontwikkelingen die voor de verslaggevingspraktijk relevant zijn. Zo is er is een Richtlijn opgesteld voor premiepensioeninstellingen en zijn er aandachtspunten geformuleerd voor de openbaarmaking van informatie over beloningsverhoudingen, zoals de nieuwe Corporate Governance Code vanaf 2017 vraagt. Ook is er een RJ-Uiting gepubliceerd over de gevolgen voor de jaarrekening van de uitfasering van het pensioen in eigen beheer van directeuren-groottaandeelhouders en een RJ-Uiting over toelichtingen in de jaarrekening van micro- en kleine rechtspersonen. Voorts is Richtlijn 220 *Voorraden* in zijn geheel geactualiseerd en is een aanzienlijk aantal andere Richtlijnen aangepast en aangevuld. Verder heeft de RJ ontvangen commentaren op Richtlijnen en Uitingen verwerkt en ze heeft op diverse onderwerpen commentaar geleverd aan de IASB, EFRAG, Accountancy Europe en Nederlandse wetgever.

Sinds een aantal jaren is de RJ lid van de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) in Brussel en maakt de RJ-voorzitter deel uit van de EFRAG Board, een positie waarin ik met ingang van november 2017 voor een tweede termijn van 3 jaar ben herbenoemd. EFRAG heeft in het afgelopen jaar veel werk verzet in het kader van het goedkeuringsadvies voor IFRS 16 *Leasing*. Na de goedkeuring van deze standaard door de Europese Unie is EFRAG begonnen met de voorbereiding van haar advies over de goedkeuring van IFRS 17 *Verzekeringscontracten*.

Gewaarmerkt voor
identificatie doeleinden door:

RSM

RSM Netherlands

datum: 08-05-2018

De samenstelling van de RJ is begin 2017 aangepast met de benoeming van Ralph Ousen als raadslid in verband met het aftreden van Thomas Nootenboom. Daarmee blijft de RJ bestaan uit 9 leden die ook in 2017 weer een grote bijdrage hebben geleverd aan het werk van de RJ. Hun deskundigheid, toewijding en vasthoudendheid hebben er voor gezorgd dat de RJ veel werk kon verzetten. Ook de ondersteuning door de vaktechnische staf, het secretariaat, de waarnemers en de werkgroepen van de RJ hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de grote hoeveelheid werk die is verzet. Ik wil langs deze weg niet alleen alle direct betrokkenen hartelijk bedanken voor hun enthousiasme en inzet in het afgelopen jaar, maar ook al degenen die het werk van de RJ nauwgezet volgen en de moeite nemen de RJ hun commentaar op ons werk te laten weten.

Peter Sampers

Voorzitter Raad voor de Jaarverslaggeving

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

RSM

RSM Netherlands

datum: 28-05-2018

1. VERSLAG VAN DE STICHTING VOOR DE JAARVERSLAGGEVING

Algemeen

De Stichting voor de Jaarverslaggeving (SJ) is in 1981 opgericht. Thans participeren in de Stichting de volgende organisaties:

- de Vereniging VNO-NCW;
- de Koninklijke Vereniging MKB-Nederland;
- de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV);
- het Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV);
- VBA beleggingsprofessionals;
- Eumedion;
- de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

De SJ heeft als doel de kwaliteit van de externe financiële verslaggeving, in het bijzonder de jaarrekening, door rechtspersonen en andere organisaties binnen Nederland te bevorderen. Dit wordt gerealiseerd door het jaarlijks publiceren van bundels 'Richtlijnen voor de jaarverslaggeving' en periodieke RJ-Uitingen, alsmede door het gevraagd en ongevraagd adviseren van de overheid en andere regelgevende instanties, zoals de International Accounting Standard Board (IASB) en de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG). Aan deze doelstelling wordt invulling gegeven door het uitvoerend orgaan van de SJ, de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ), waarop het bestuur van de SJ toezicht uitoefent.

Bijeenkomsten

In 2017 kwam het bestuur van de SJ tweemaal bijeen. Naast de interne organisatie en structuur kwamen onder andere de volgende onderwerpen aan de orde:

- de jaarrekening 2016 van de SJ en het jaarverslag 2016 van de SJ en de RJ;
- de begroting 2018 van de SJ en het werkplan 2017/2018 van de RJ;
- nationale en internationale ontwikkelingen;
- werkzaamheden van de RJ werkgroep toetsing NT (Nederlandse Taxonomie) en afspraken daarover met het Ministerie van Economische Zaken.

Voor het werk van EFRAG en de rol die de RJ daarin speelt wordt verwezen naar paragraaf 2.7.

Samenstelling RJ

Gewaarmerkt voor
identificatiedoelinden door:

RSM

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

De RJ opereerde vanaf haar oprichting in 1981 in een tripartiet model met delegaties die representatief waren voor verschafters, gebruikers en controleurs van financiële informatie. Het bestuur van de SJ heeft eind 2013 dat model met behulp van een onafhankelijke externe adviseur geëvalueerd. Mede naar aanleiding hiervan heeft het bestuur van de SJ in 2014 besloten de samenstelling en besluitvorming van de RJ aan te passen om de RJ daarmee slagvaardiger te laten opereren. Dit heeft in december 2014 geleid tot statutenwijziging van de SJ. Op basis van de gewijzigde statuten heeft de SJ met ingang van januari 2015 een negental leden van de RJ benoemd, waarmee er vanaf die datum een vernieuwde RJ is geïnstalleerd. De omvang van de RJ, inclusief voorzitter, werd hiermee teruggebracht van dertien naar tien zetels. Alle leden en de voorzitter hebben stemrecht en besluiten worden met een gekwalificeerde meerderheid genomen wanneer consensus besluitvorming niet mogelijk zou blijken. In 2017 is weer door de raadsleden over alle besluiten consensus bereikt, zodat geen formele stemming heeft hoeven plaatsvinden. De benoeming van de leden van de RJ door de SJ gebeurt op voordracht van een benoemingscommissie bestaande uit vertegenwoordigers van de in het SJ bestuur participerende organisaties aangevuld met de RJ-voorzitter. De benoemingscommissie beoordeelt de voorgedragen kandidaten op basis van een door het SJ-bestuur vastgestelde profielschets. In verband met het tussentijds aftreden van een raadslid (T. Notenboom RA RV) is begin 2017 een opvolgend raadslid benoemd (drs. J.A.R. Ousen RA). Met deze benoemingen was de samenstelling van de RJ per december 2017 als volgt:

- De heer J. Bakker RA RB
- De heer drs. P.A.M. Bos
- De heer drs. D. Manschot RA
- Mevrouw drs. E.A. Marseille RA
- De heer drs. H.F.H. van de Meerendonk RA
- De heer drs. J.A.R. Ousen RA
- De heer drs. G.M. van Santen RA
- De heer prof. dr. P.A.M. Sampers RA (voorzitter)
- De heer R.A.H. Smittenberg
- De heer mr. T. van Wijngaarden

Het bestuur benadrukt dat de Stichting en haar uitvoerend orgaan, de Raad voor de Jaarverslaggeving, hun taken slechts kunnen vervullen dankzij de financiële steun van de Sociaal Economische Raad (SER), de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en Eumedion alsmede de steun van de accountantskantoren en van de overige in de RJ deelnemende organisaties die capaciteit en expertise beschikbaar stellen ten behoeve van het werk van de RJ. Het bestuur spreekt zijn waardering uit voor de inzet van de voorzitter en de leden van de RJ, de waarnemers, het secretariaat, de vaktechnische Staf en de RJ-werkgroepen. Het bestuur van de SJ bedankt deze partijen en personen voor hun bijdrage.

Amsterdam, 20 februari 2018

identificatiedoeleinden door:

5

RSM

RSM Netherlands

datum: 08-05-2018

2. VERSLAG VAN DE RAAD VOOR DE JAARVERSLAGGEVING

2.1 BUNDELS 'RICHTLIJNEN VOOR DE JAARVERSLAGGEVING'

Jaarlijks worden door de RJ de bundels met 'Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving' uitgebracht, bestaande uit de RJ-bundel 'voor middelgrote en grote rechtspersonen' en de RJk-bundel 'voor micro- en kleine rechtspersonen'. Deze RJ-bundels bevatten (ontwerp)Richtlijnen die van toepassing zijn op een bepaald verslagjaar. De RJ streeft ernaar zodanig inhoud te geven aan de (ontwerp-)Richtlijnen dat daarin een antwoord kan worden gevonden op de meeste zich in de praktijk voordoende vragen. Dit wordt gerealiseerd door voor de behandelde onderwerpen uit te gaan van de Nederlandse wettelijke bepalingen voor jaarrekening en bestuursverslag, zoals voornamelijk vervat in Titel 9 Boek 2 BW en in specifieke (sector)wetgeving. Daarbij wordt door de RJ tevens kritisch bekeken of door de IASB uitgebrachte en door de Europese Commissie goedgekeurde internationale standaarden (IFRS-EU) kunnen bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de regelgeving inzake externe verslaggeving in Nederland, voordat deze internationale standaarden eventueel in (ontwerp-)Richtlijnen worden verwerkt. De Richtlijnen worden opgesteld op basis van eerder gepubliceerde ontwerp-Richtlijnen, meestal gepubliceerd in RJ-Uitingen, waarbij om reacties op deze publicaties wordt verzocht. De door RJ ontvangen reacties en commentaren worden betrokken bij de (definitieve) besluitvorming. De RJ-bundels worden jaarlijks uitgegeven door Wolters Kluwer, zowel in boekvorm als in elektronische versies (en App).

Bundel 'Richtlijnen voor grote en middelgrote rechtspersonen' (RJ-Bundel)

De RJ heeft in september 2017 een nieuwe bundel Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor grote en middelgrote rechtspersonen gepubliceerd. Naast de aanpassingen als gevolg van ontvangen commentaren en wetswijzigingen zijn in deze editie 2017 de volgende Uitingen verwerkt (zie par. 2.2):

- RJ-Uiting 2016-13 'Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties';
- RJ-Uiting 2016-16 'Verduidelijking stelselwijziging fourterstel';
- RJ-Uiting 2016-17 'Ontwerp-richtlijn algemeen pensioenfonds';
- RJ Uiting 2017-2 'Actuele kostprijs';
- RJ-Uiting 2017-3 en RJ-Uiting 2017-8 'Richtlijn pensioenvoorziening en oudedagsverplichting directeuren-grotaandeelhouder';
- RJ-Uiting 2017-4 'Ontwerp-richtlijn 220 Voorraden en ontwerp-richtlijn B4 Voorraden';
- RJ-Uiting 2017-6 'Wijzigingen in Richtlijn 615 Beleggingsentiteiten';
- RJ-Uiting 2017-7 'Ontwerp-Richtlijn 290 Financiële instrumenten 'mogelijkheid om bijzondere waardeverminderingen te verantwoorden op basis van te verwachten kredietverliezen conform IFRS 9 Financiële instrumenten'.

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

RSM

RSM Netherlands

datum: 08-05-2018

Tevens zijn alinea's met de status van ontwerp-Richtlijn omgezet in definitieve alinea's in de volgende Richtlijnen:

- Richtlijn 110 Doelstellingen en uitgangspunten;
- Richtlijn 135 Algemene grondslagen voor de bepaling van het resultaat;
- Richtlijn 214 Financiële vaste activa;
- Richtlijn 217 Consolidatie;
- Richtlijn 272 Belastingen naar de winst;
- Richtlijn 290 Financiële instrumenten;
- Richtlijn 360 Het kasstroomoverzicht.

Aangepast zijn de Richtlijnen:

- Richtlijn 212 Materiële vaste activa;
- Richtlijn 240 Eigen vermogen;
- Richtlijn 271 Personeelsbeloningen;
- Richtlijn 400 Bestuursverslag;
- Richtlijn 405 Verslag raad van commissarissen;
- Richtlijn 500 Landeninformatie – rapportage van betalingen aan overheden ('country-by-county-reporting');
- Richtlijn 600 Banken;
- Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Verder zijn alinea's als ontwerp-Richtlijnen opgenomen in:

- Richtlijn 212 Materiële vaste activa;
- Richtlijn 254 Schulden;
- Richtlijn 270 De winst-en-verliesrekening;
- Richtlijn 272 Belastingen naar de winst;
- Richtlijn 655 Zorginstellingen.

Bundel 'Richtlijnen voor micro- en kleine rechtspersonen' (Rjk-Bundel)

Eveneens heeft de RJ medio september 2017 een nieuwe jaareditie van de bundel voor micro- en kleine rechtspersonen gepubliceerd. In deze editie 2017 zijn de volgende Uitingen verwerkt:

- RJ-Uiting 2016-14 en RJ-Uiting 2017-5: 'Wettelijke en overige toelichtingsbepalingen in de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor micro- en kleine rechtspersonen';
- RJ-Uiting 2016-13 'Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties';
- RJ-Uiting 2017-2 'Actuele kostprijs';

Gewaarschuwd voor
identificatiedoelinden door:

RSM 7

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

- RJ-Uiting 2017-3 en RJ-Uiting 2017-8 'Richtlijn pensioenvoorziening en oudedagsverplichting directeuren-grotaandeelhouder';
- RJ-Uiting 2017-4 'Ontwerp-richtlijn 220 Voorraden en ontwerp-richtlijn B4 Voorraden'.

Tevens zijn wijzigingen doorgevoerd in de volgende hoofdstukken:

- B2.1 Materiële vaste activa;
- D3.1 Handreiking bij de toepassing van fiscale waarderingsgrondslagen door microrechtspersonen;
- D3.2 Handreiking bij de toepassing van fiscale waarderingsgrondslagen door kleine rechtspersonen.

2.2 RJ-UITINGEN

De RJ-Uitingen zijn bedoeld voor tussentijdse verduidelijking of interpretatie van bestaande Richtlijnen, dan wel voor wijziging daarvan. Hiermee speelt de RJ in op vragen over financiële verslaggeving die leven in het maatschappelijk verkeer. RJ-Uitingen worden op de website van de RJ gepubliceerd en gewoonlijk in de jaarlijkse editie van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving verwerkt. In 2017 zijn 16 RJ-Uitingen gepubliceerd, naast de 5 hierboven reeds genoemde RJ Uitingen zijn dat:

- RJ-Uiting 2017-5 'Wettelijke en overige toelichtingsbepalingen in de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor micro- en kleine rechtspersonen';
- RJ-Uiting 2017-9 'Mogelijkheid om opbrengsten en gerelateerde kosten conform IFRS 15 te verwerken onder de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving';
- RJ-Uiting 2017-10 'Bijlage bij hoofdstuk 400 'Bestuursverslag' - schematische weergave van diverse besluiten voor de inhoud van het bestuursverslag';
- RJ-Uiting 2017-11 'Ontwerp-richtlijn 611 Premiepensioeninstellingen';
- RJ-Uiting 2017-12 'Ontwerp-richtlijn 645 Toegelaten instellingen volkshuisvesting';
- RJ-Uiting 2017-13 'Ontwerp-richtlijn 640 (en RJk C1 (Kleine)) Organisaties-zonder-winststreven en Ontwerp-richtlijn 650 (en RJk C2 (Kleine)) Fondsenwervende organisaties';
- RJ-Uiting 2017-14 'Ontwerp-richtlijn met relevante aandachtspunten voor informatie over beloningsverhoudingen als bedoeld in de Nederlandse Corporate Governance Code (bpb 3.4.1. sub iv)';
- RJ-Uiting 2017-15 'Kerncijfers en kengetallen in de jaarrekening, het bestuursverslag en overige informatie bij de jaarstukken';
- RJ-Uiting 2017-16 'Richtlijn 290 Financiële instrumenten 'mogelijkheid om bijzondere waardeverminderingen te verantwoorden op basis van te verwachten kredietverliezen conform IFRS 9 *Financiële instrumenten*'.

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

RSM 8

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

2.3 ADVIEZEN EN COMMENTAREN

De RJ heeft in 2017 gewerkt aan een aantal adviezen en commentaren:

- De RJ heeft gereageerd op de publicatie: 'EC public consultation on the operations of the European Supervisory Authorities';
- Advies op verzoek van het Ministerie van Financiën en Ministerie van Justitie en Veiligheid aangaande een notitie met mogelijke aanpassingen Titel 9 Boek 2 BW.

Verder zijn aan EFRAG en IASB commentaren verzonden over:

- IASB Exposure Draft ED/2017/1 'Annual Improvements to IFRS Standards 2015-2017 Cycle';
- EFRAG Draft Comment Letter Exposure Draft ED/2017/1 'Annual Improvements to IFRS Standards 2015-2017 Cycle';
- EFRAG Draft Comment Letter Exposure Draft 2017/2 'Improvements to IFRS 8 Operating Segments';
- IASB Exposure Draft ED/2017/2 'Improvements to IFRS 8 Operating Segments';
- IASB Discussion Paper DP/2017/1 'Disclosure Initiative-Principles of Disclosure';
- IASB Exposure Draft ED/2017/4 'Property, Plants and Equipment – Proceeds Before Intended Use (Proposed Amendment to IAS 16)';
- EFRAG Draft Comment Letter Exposure Draft ED/2017/4 'Property, Plants and Equipment – Proceeds Before Intended Use (Proposed Amendment to IAS 16)';
- IASB Exposure Draft ED/2017/5 'Accounting Policies and Accounting Estimates (Proposed amendments to IAS 8)';
- EFRAG Draft Comment Letter IASB Exposure Draft ED/2017/5 'Accounting Policies and Accounting Estimates (Proposed amendments to IAS 8)';
- EFRAG op Discussion Paper 'Goodwill impairment test: can it be improved?'

Deze commentaarbrieven zijn ook gepubliceerd op de RJ-website.

2.4 BIJEENKOMSTEN 2017

In 2017 heeft het jaarlijkse overleg met de RJ-werkgroep voorzitters plaatsgevonden. Verder was een aantal vertegenwoordigers van de RJ aanwezig bij de jaarlijkse conferentie van de IASB die in 2017 in Amsterdam gehouden werd.

2.5 BESPREKPUNTEN RJ-VERGADERINGEN

In 2017 heeft de RJ elf keer vergaderd. In de vergaderingen zijn concepten voor de in paragraaf 2.3 genoemde adviezen en commentaren aan IASB, EFRAG, ministeries en de Europese Commissie besproken. Daarnaast zijn de op de RJ- en de RJk-bundel binnengekomen commentaren aan de orde geweest alsmede een aantal andere onderwerpen die betrekking hebben op de RJ bundel en RJk-bundel, waaronder:

- opties in de RJ-bundel;
- niet-wettelijke toelichtingsvereisten in de RJk-bundel;
- alternatieve prestatie maatstaven;
- verslag raad van commissarissen.

Andere besprekpunten waren onder meer:

- ontwikkelingen EU/EFRAG;
- ontwikkelingen IASB;
- ontwikkelingen rond (beoordeling) NT en wettelijke verplichtstelling elektronische deponering jaarrekening middelgrote rechtspersonen bij het handelsregister.

Verder heeft de RJ in verschillende vergaderingen/bijeenkomsten leden van RJ-werkgroepen en gasten ontvangen.

2.6 VAKTECHNISCHE STAF

De vaktechnische Staf heeft voor de RJ (ontwerp-)Richtlijnen voorbereid en commentaren opgesteld op voorstellen van de IASB en EFRAG. De Staf bestaat momenteel uit acht leden en een voorzitter. De Staf heeft in 2017 elf keer vergaderd. De RJ spreekt zijn grote waardering uit voor het werk van de vaktechnische Staf, die wordt ondersteund door de medewerkers van het RJ-secretariaat.

2.7 INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

De European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) is een in 2001 opgerichte privaatrechtelijke organisatie en heeft als doel het Europese belang en de Europese visie op het gebied van financiële verslaggeving te behartigen, voornamelijk bij de totstandkoming van internationale verslaggevingsstandaarden door de IASB. EFRAG adviseert de Europese Commissie over goedkeuring van internationale verslaggevingsstandaarden (IFRS) voor gebruik binnen Europa. In 2014 zijn de aanbevelingen uit het Maystadt-rapport door EFRAG geïmplementeerd, onder meer via een gewijzigde governance waaronder aangepaste (ruimere) bevoegdheden van een nieuwe Board. In 2016 is de heer J.P. Gauzès benoemd tot voorzitter van de EFRAG Board. De gewijzigde governance en andere ontwikkelingen zijn voor het Bestuur van de Stichting voor de Jaarverslaggeving aanleiding geweest om intensiever betrokken te willen zijn bij de besluitvorming en activiteiten van EFRAG, mede gezien het Nederlandse belang daarbij. Als gevolg daarvan draagt de SJ sinds 2014 bij aan de financiering van EFRAG en neemt de SJ deel aan de besluitvorming in de General Assembly van EFRAG. Namens de SJ heeft plv. bestuurslid

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

10
RSM

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

drs. M.W. Noordzij zitting in deze General Assembly. RJ voorzitter Prof. dr. P. Sampers RA is lid van de Board van EFRAG.

EFRAG kent een Consultative Forum of Standard Setters (CFSS) waarin input van Europese nationale standard setters op het gebied van financiële verslaggeving wordt verzameld en waar van gedachten wordt gewisseld over ontwikkelingen op dit gebied. Sinds de instelling door de IASB van het Accounting Standards Advisory Forum (ASAF), in 2014, worden de CFSS bijeenkomsten ook gebruikt ter voorbereiding van de EFRAG-input in de ASAF vergaderingen. EFRAG heeft zich ten doel gesteld om de meningen van alle EU standard setters en overige belanghebbenden te verzamelen om een Europees geluid te laten horen in het ASAF overleg.

Er zijn in 2017 een viertal CFSS bijeenkomsten geweest, waarin is geparticipeerd door de voorzitter van de RJ en/of de vaktechnisch secretaris van de RJ. Daarnaast heeft de voorzitter van de RJ aan het overleg in de EFRAG board deelgenomen. Dit overleg had vooral betrekking op EFRAG adviezen over de Europese goedkeuring van (wijzigingen in) IFRS. De projecten en agenda van de IASB en van EFRAG zelf waren ook aan de orde.

De IASB houdt voor overleg met nationale standard setters jaarlijks een World Standard Setters bijeenkomst. In 2017 is deze vergadering bezocht door de voorzitter van de RJ. Daarnaast participeert de voorzitter van de RJ in de halfjaarlijkse bijeenkomsten van het International Forum of Accounting Standard Setters (IFASS).

Namens de RJ participeert RJ-lid drs. G.M. van Santen RA in de Rate Regulated Activities Working Group (RRAWG) van EFRAG. Tevens participeert RJ-lid drs. P.A.M. Bos in het user-panel van EFRAG. Daarnaast is voormalig RJ delegatiemedewerker G. Ewalts RA lid van de EFRAG Technical Experts Group.

2.8 ANDER OVERLEG

2.8.1 Autoriteit Financiële Markten (AFM)

Behalve dat de AFM als waarnemer participeert in RJ vergaderingen, is er ook ten minste jaarlijks overleg met de AFM. Dat overleg betreft aspecten van jaarverslaggeving die zowel de aandacht van de AFM als de RJ hebben.

2.8.2 Overlegplatform Publieke Verantwoording

De voorzitter van de vaktechnische staf van de RJ neemt deel aan het overleg in Overlegplatform Publieke Verantwoording (OPV). Door middel van een aantal bedrijfstakrichtlijnen is de RJ direct betrokken bij verslaggevingsvraagstukken die binnen dit overlegplatform aan de orde komen.

2.9 DE RJ IN 2018

De agenda van de RJ wordt, naast aandacht voor (onderhoud van) de eigen Richtlijnen, voor een flink deel bepaald door (internationale) ontwikkelingen bij de IASB en EFRAG. Om het Nederlandse gedachtegoed op het gebied van financiële verslaggeving internationaal te kunnen inbrengen levert de RJ commentaar op voorstellen van de IASB en EFRAG en wordt geparticipeerd in werkgroepen van IASB en EFRAG. Er vindt zowel structureel, als op ad hoc basis, overleg plaats met EFRAG en de IASB. Tevens zal de RJ in 2018 reageren op de “fitness check on public reporting by companies” die de Europese Commissie uit gaat voeren. Voor zover voorzienbaar zijn de activiteiten opgenomen in het werkplan van de RJ. Details ervan zijn te vinden op de RJ website.

De IASB heeft de herziening van de standaard over Insurance Contracts in 2017 afgerond (IFRS 17). Tevens zijn in 2016 de standaarden over Leases (IFRS 16), Financial Instruments (IFRS 9) en Revenue from Contracts with Customers (IFRS 15) afgerond. Conform haar strategie heeft de RJ zich in 2017 beraden of, en zo ja in hoeverre, bovengenoemde standaarden in de RJ-richtlijnen zullen worden overgenomen. Dit overleg zal in 2018 naar verwachting leiden tot concrete standpunten en/of aangepaste richtlijnen. Overigens speelt daarbij ook de implementatiedatum van deze standaarden en de goedkeuring door de EU een rol. De RJ heeft ten aanzien van wijzigingen in IFRS bepaald dat relevante veranderingen, zoals in IFRS 9, IFRS 15, IFRS 16 en IFRS 17, in de Richtlijnen gefaciliteerd zullen worden voor zover dat bijdraagt aan goede verslaggeving in Nederland. Inmiddels is hieraan concrete invulling gegeven door de toevoeging van het nieuwe model van bijzondere waardevermindering (impairment) uit IFRS 9 aan Richtlijn 290 en is de RJ begonnen met de discussie over de (eventuele) verwerking van IFRS 15 en IFRS 16 in de RJ-bundel. Naar verwachting zal IASB in 2018 een gewijzigd ‘Conceptual Framework’ publiceren, waarna de RJ zal beoordelen of dit gevolgen zal hebben voor het huidige hoofdstuk 930 ‘Stramien voor de opstelling en vormgeving van jaarrekeningen’.

Tevens heeft de RJ in 2017 de ontwikkelingen ten aanzien van de in 2016 gewijzigde Nederlandse Corporate Governance Code en de in 2017 ingevoerde wetgeving voor het verschaffen van niet-financiële informatie in het bestuursverslag besproken. Naar aanleiding daarvan zijn wijzigingen doorgevoerd in hoofdstuk 400 ‘bestuursverslag’ en is een nieuw hoofdstuk 405 ‘Verslag van raad van commissarissen’ toegevoegd. In 2018 zal de RJ bepalen of, en zo ja op welke gebieden aanvullingen of nadere guidance in deze hoofdstukken gewenst is. Hetzelfde geldt voor de ontwikkelingen rond maatschappelijke- of duurzaamheidsverslaggeving. Dit zou in 2018 gevolgen kunnen hebben voor hoofdstuk 920 ‘Handreiking voor maatschappelijke verslaggeving’.

De RJ is verder voornemens om ook in 2018 openbare bijeenkomsten over maatschappelijk relevante onderwerpen inzake verslaggeving te organiseren. Hierdoor worden de contacten met diverse belanghebbenden geïntensiveerd, waarmee beoogd wordt het draagvlak voor het werk van de RJ te vergroten. Onder andere vanwege de mogelijke gevolgen van IFRS 15 Opbrengstverantwoording voor de Nederlandse praktijk, zal door de RJ in 2018 nadrukkelijk een dialoog met stakeholders en/of sectoren worden gezocht.

De RJ is al jaren betrokken bij de ontwikkeling van Standard Business Reporting en de zogeheten Nederlandse Taxonomie (NT) die - voor micro- en kleine rechtspersonen sinds boekjaar 2016 en voor middelgrote rechtspersonen sinds boekjaar 2017 - voorgeschreven

Gevraagd voor
identificatiedoelende door:

RSM

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

is voor het elektronisch deponeren van de jaarrekening bij de Kamer van Koophandel. Op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken is de RJ betrokken bij de beoordeling van de NT. De voor het Ministerie van Economische Zaken (EZ) uit te voeren werkzaamheden zijn vastgelegd in een convenant. Hierin zijn afspraken gemaakt over de activiteiten en financiering van de ingestelde RJ-werkgroep NT ten behoeve van een jaarlijkse inhoudelijke beoordeling van de NT. Door de RJ is in 2016 en 2017 aan EZ gerapporteerd over bevindingen aangaande de inhoud en kwaliteit van de NT voor het jaarrekeningdomein. Tevens heeft eind 2017 bij de RJ een evaluatie plaatsgevonden over de rol van de RJ en de opvolging van de RJ-bevindingen.

De afgelopen jaren is door de RJ geïnvesteerd in de verbetering van de communicatie over haar activiteiten. De RJ zal dit nadrukkelijker en intensiever voortzetten. De communicatie van de RJ met belanghebbenden zal in 2018 ook verder besproken worden binnen RJ. In dit kader is in 2017 gestart met de modernisering van de RJ website, naar verwachting zal deze nieuwe website op 1 maart 2018 operationeel zijn.

Gewaardeerd voor
identificatiedoeleinden door:

13

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

3.1 VERKORT FINANCIËEL OVERZICHT 2017 STICHTING VOOR DE JAARVERSLAGGEVING

Activa	2017	2016	Passiva	2017	2016
	EUR	EUR		EUR	EUR
Vorderingen:			Eigen vermogen:		
-Vorderingen	272.069	344.787	- Algemene reserve	37.693	37.693
Liquide middelen	87.309	178.180	Kortlopende schulden:		
			- NBA	59.448	65.430
			- SER	-	52.396
			- Eumedion	2.178	7.485
			- Overige schulden	260.059	359.963
	<u>359.378</u>	<u>522.967</u>		<u>359.378</u>	<u>522.967</u>

	2017 Werkelijk EUR	2017 begroot EUR	2016 Werkelijk EUR
Baten			
Exploitatiesubsidies	323.873	350.000	246.181
Subsidie SBR / NT	190.000	130.000	317.926
Auteursrechtvergoedingen	340.027	291.000	351.404
Financiële baten	-	-	337
Totaal baten	853.900	771.000	915.848
Lasten			
Secretariaat	278.392	260.000	243.576
Projecten jaarverslaggeving / RJ staf	79.142	85.000	80.724
Participatie in internationale projecten/EFrag	54.081	65.000	59.252
Kosten SBR / NT	190.000	130.000	317.926
Presentiegelden	195.421	190.000	181.644
Overige lasten	56.864	41.000	32.726
Totaal lasten	853.900	771.000	915.848
Resultaat	-	-	-

Toelichting op de Balans en de Staat van baten en lasten

Algemeen

Voor de volledige jaarrekening 2017 wordt verwezen naar de pagina's 23 tot en met 29. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden activa en passiva bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en vervolgens op geamortiseerde kostprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen.

Vorderingen

De vorderingen bestaan uit (EUR):

	2017	2016
Auteursrechtvergoedingen	205.370	223.061
Overig	66.699	83.800
Vordering op EZ (NT)	-	37.926
	272.069	344.787

Overige schulden

De overige schulden bestaan uit (EUR):

	2017	2016
Presentiegelden	35.760	31.990
Projectkosten (RJ staf)	105.263	87.336
Overig	64.757	70.811
Projectkosten NT	54.279	169.826
	260.059	359.963

Exploitatiesubsidies

Het exploitatiesaldo (zijnde het verschil tussen de baten en de lasten, exclusief de exploitatiesubsidie zelf en de mutaties in de algemene reserve) wordt voor $\frac{7}{12}$ -deel gesubsidieerd door de SER, voor $\frac{4}{12}$ -deel door de NBA en voor $\frac{1}{12}$ -deel door Eumedion.

Begroting en werkelijke kosten 2017

De gerealiseerde werkelijke kosten in 2017 waren iets hoger dan begroot, vanwege een geringe uitbreiding van de bemensing van het secretariaat en onvoorziene kosten voor vernieuwing van de RJ-website.

Risico's

Het mogelijke financiële risico van de RJ in 2018 is gelegen in een lagere jaarlijkse opbrengst auteursrechtvergoedingen waardoor een hogere exploitatiesubsidie gevraagd moet worden van de organisaties die een financiële bijdrage leveren aan het werk van de RJ.

Gewaardeerd voor
identificatiedoelinden door:

15

RSM

RSM Netherlands

datum: 08-05-2018

3.2 BEGROTING 2018 STICHTING VOOR DE JAARVERSLAGGEVING

In € 1.000

Begroting 2018

BATEN

Exploitatiesubsidie	386
Subsidie SBR/NT	130
Auteursrechtvergoedingen	290
Financiële baten	1
	807

LASTEN

Secretariaat	280
Projecten jaarverslaggeving	90
Kosten SBR/NT	130
Participatie internationale projecten	65
Presentiegelden	192
Overige lasten	50
	807

SALDO VAN BATEN EN LASTEN

-

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

 RSM

RSM Netherlands

datum: 08-05-2018

4. SAMENSTELLING BESTUUR VAN DE STICHTING VOOR DE JAARVERSLAGGEVING

Het bestuur van de SJ was op 31 december 2017 als volgt samengesteld:

drs. J. de Boer (VNO-NCW)	-	voorzitter
drs. M.W. Noordzij (VNO-NCW)	-	plv. bestuurslid
M.A. van Straalen (MKB)	-	bestuurslid
mr. M.H.P. Braakman (MKB)	-	plv. bestuurslid
vacature (FNV)	-	bestuurslid
J.M.A. Ausems Msc RC (CNV)	-	bestuurslid
drs. H. Sevdican (VBA)	-	bestuurslid
drs. R. Abma (Eumedion)	-	bestuurslid
drs. P. Jongstra RA (NBA)	-	secretaris/penningmeester
drs. B.J.G. Wammes (NBA)	-	plv. secretaris/penningmeester

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

RSM

RSM Netherlands

datum: 08-05-2018

5. SAMENSTELLING RAAD VOOR DE JAARVERSLAGGEVING

De samenstelling van de RJ in 2017 was als volgt :

Voorzitter

Prof. dr. P.A.M. Sampers RA

Leden

benoemd op voordracht van organisaties, representatief voor *verschaffers* van informatie

drs. H.F.H. van de Meerendonk RA	VNO-NCW/MKB-Nederland
mevr. drs. E.A. Marseille RA	VNO-NCW/MKB-Nederland
mr. T. van Wijngaarden	VNO-NCW/MKB-Nederland

benoemd op voordracht van organisaties, representatief voor *gebruikers* van informatie

R.A.H. Smittenberg	CNV/FNV
drs. P.A.M. Bos	Eumedion
drs. J.A.R. Ousen RA	VBA

benoemd op voordracht van organisaties, representatief voor *controleurs* van informatie

drs. G.M. van Santen RA	NBA
J. Bakker RA RB	NBA
drs. D. Manschot RA	NBA

Secretariaat en overige staf

mr.dr. C.J.A. van Geffen	vaktechnisch secretaris
mevr. M. Eggenkamp-Klingers	algemeen secretaris
mevr. drs. H.M.J. Jennissen (sinds juni 2017)	algemeen secretaris
H. Chand (tot augustus 2017)	junior stafmedewerker
A.D. Meester (sinds september 2017)	junior stafmedewerker
M. Mans Msc (tot juli 2017)	notulist
B. Nuninga Msc (sinds augustus 2017)	notulist

Waarnemers

Ministerie van Justitie en Veiligheid, Directie Wetgeving:

mevr. mr. drs. N. Hagemans

Ministerie van Financiën

mevr. drs. O.G.M. Nijenhuis

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

Autoriteit Financiële Markten (AFM):
drs. P.R. Blok RA

VNO-NCW/MKB-Nederland
drs. M.W. Noordzij

NBA
drs. A. Smeding RA

6. SAMENSTELLING VAKTECHNISCHE STAF

De vaktechnische Staf heeft als belangrijkste taken het voorbereiden van (ontwerp-) Richtlijnen voor de jaarverslaggeving en het voorbereiden van commentaren op 'Exposure Drafts' en 'Discussion Papers' van International Financial Reporting Standards (IFRS) en van de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG).

De vaktechnische Staf bestond in 2017 uit de volgende personen:

mevr. I.G.C. de Graaf-Oudhuis RA (voorzitter)	PwC
mevr. drs. L.M.A. van Bolhuis-Geldof RA	Mazars
drs. R. van de Corput (sinds oktober 2017)	DRV
drs. J.B. Hesselink RA	EY
dr. B. Kamp RA	BDO
J.F.G Tuithof RA Msc (sinds augustus 2017)	PwC
mevr. T. van de Vlekkert-Zevenbergen RA Msc	KPMG
mevr. drs. C.L. Suurland RA	BakerTillyBerk/Deloitte
mevr. drs. I. van Sloun RA	Deloitte
ondersteuning door RJ-secretariaat:	
mr.dr. C.J.A. van Geffen	vaktechnisch secretaris
H. Chand/A.D. Meester	junior stafmedewerker

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

19

RSM

RSM Netherlands

datum: 08-05-2018

7. SAMENSTELLING RJ-WERKGROEPEN

De onderwerpen die in de plenaire raadsvergaderingen worden behandeld, zijn voor een deel voorbereid door RJ-werkgroepen. Deze werkgroepen zijn veelal samengesteld uit leden van de RJ en andere deskundigen, afkomstig uit de kringen van verschafters, gebruikers en controleurs van financiële informatie. De werkgroepen waren in 2017 als volgt samengesteld:

RJ-werkgroep Banken

drs. C.C.J. Segers RA (voorzitter), drs. J.A. van den Hengel RA (secretaris), drs. J.B. Hesselink RA (vaktechnische Staf), drs. R. Koekkoek RA, M.F.C. Koomen, mr. drs. J. Kool en M.L.A.F. Kroes.

RJ-werkgroep Beleggingsentiteiten

W.L.L. Paulissen RA (voorzitter), drs. J.B. Hesselink RA (vaktechnische Staf), mr. J.H.M. Janssen Daalen, drs W.H.E. van Ommeren RA MBA, J.A. Roodhorst RC en M. Stravers RA Msc.

RJ-werkgroep Jaarverslag/Corporate governance

drs. P. Morshuis RC (voorzitter), prof. dr. H.F.D. Hassink RA, drs. P.A.M. Bos, drs. A.M. de Jong RA, mr. V.J.E. Stoffels, E.P. Noorloos RA AA RO. Mevr. T van den Vlekkert-Zevenbergen RA (vaktechnische staf) en mr. T. van Wijngaarden.

RJ-werkgroep Financiële instrumenten

drs. P.F.J. Veuger RA (voorzitter), mevr. drs. N. Bours-Corbij CA, drs. J.B. Hesselink RA (vaktechnische Staf), drs. E. Hoogcarspel RA, mr. drs. J. Kool, drs. D. Manschot RA, drs. J.A.R. Ousen RA, drs. C.M. Roozen RA en drs. H.F.H. van de Meerendonk RA.

RJ-werkgroep Fondsenwervende instellingen

mr. B. Westendorp (voorzitter), drs. M.van Dijk RA, A.H.J. Graaman, W.A. van Ginkel RA, W. Touw RA, M. Herrmann, M. Karman RA, mevr. drs. E.A. Marseille RA, V. van Stijn RA, drs. C.L. Suurland RA (vaktechnische Staf), M. Stikkelorum.

RJ-werkgroep Zorginstellingen

dr. ir. F.F.J.M. Schaepkens EMFC RC (voorzitter), drs R. Buiteman RA, drs. D.J. Duiverman RA, , drs M.J. Hendriks RA, J.C.S.E. Hendriks RA, mevr. drs. M.P. Moerkerk RA, Drs. A.J. Ruiter RA (secretaris), Drs. S. van Seggelen AA RA, drs. H.A. Snapper RA MA RC, drs. C.L. Suurland RA (vaktechnische Staf), drs. P.J. Vergroesen RA, M. Vermeij-de Vries RA en drs. J.A. Walhout RA.

RJ-werkgroep Insurance

A.H. Zoon RA (voorzitter), R.H.J. de Kwant (secretaris), drs. G.W.H. Ewalts RA RC, drs. W. Heineken RBA, drs. H.J.H. Horsmeier AAG, dhr. A. Pouw, drs. H.F.H. van de Meerendonk RA, G.F. Sollman RA, J.F.G Tuithof RA Msc (vaktechnische staf), drs. F.M. van den Wildenberg RA en drs. J.G. Kolsters RA.

RJ-werkgroep Leases

mr. drs. J.B. Backhuijs RA (voorzitter), drs. J.J.M. Derckx RA, drs. J.H.A. Grefen RC, mr. drs. J. Kool, dr. B. Kamp RA (vaktechnische Staf), drs. W.A. Koster RA, R.A.H. Smittenberg en E.J.H. Uunk RA.

RJ-werkgroep MKB

J. Bakker RB RA (voorzitter), drs. R van de Corput (vaktechnische Staf)
H.C. van den Ende AA, C. Kock AA, P. Westerduin RA MSc Emita.

RJ-werkgroep NT (Nederlandse Taxonomie)

D.G. van den Ende (voorzitter), mr. drs. H.M. Evink RA (waarnemend voorzitter), C. Logtenberg, J. Nijp, drs. J.E. Schrijver-Koning RA, dr. B. Kamp RA (vaktechnische Staf), A. Sital RA, B.W. Smid RA Msc (waarnemend voorzitter) en Y. Walet.

RJ-werkgroep Onderwijs

drs. H. Visser RA (voorzitter), drs. A.A.J. Vogels RA (secretaris), drs. A.J.H. van Vliet RA, I.G.C. de Graaf-Oudhuis RA (vaktechnische Staf), B.K. van Zanen, drs. P.J.J. Vos RA, drs. R. Hageman, T. Beelen, H.A.J. Kuppens, drs. N.J. van Zuylen, drs. R.M. Goedhart, M. Brandhorst RA, drs. N.D. van Schie RA (waarnemer).

RJ-werkgroep Pensioenfondsen

W. Teeuwissen RA (voorzitter), drs. E.J. Appel RA (secretaris), drs. L.M.A. Geldof RA (vaktechnische Staf), ir. drs. L.K.T. van Duijnhoven AAG, drs. M. van Luijk RA, J. Oudenes RA, O.H.E. Lahaye RA en mr. G. Metske CPL.

RJ-werkgroep Pensioenen

drs. G.M. van Santen RA (voorzitter), drs. C.A. Arnold RA, drs. G.W.H. Ewalts RA RC, prof. dr. R.L. ter Hoeven RA, C.J.M. Kimenai RA, mr. drs. J. Kool, drs. A. Laning RA RC, drs. M.W. Lohman AAG, drs. H.F.H. van den Meerendonk RA en drs. M.W. Noordzij.

RJ-werkgroep Toegelaten Instellingen Volkshuisvesting

F.A.J. van Kuijk RA RO EMIA (voorzitter), M.G. Winkelman RA (secretaris), dr. D.W. Colon MSc MOMC EMA MBA LL.M MFC CISA CRISC, drs. S.C.J.M. Frissen RA, drs. M.P.C. Glorie RA, drs. J.P. Haket RA, drs. P.R.M. Minke, drs. R.H.A. van Moll RA, J.H. Oosterhoff RA, A.C. Pureveen RA, drs. P.J.M. de Schrijver RA, A. Sieverink MSRE, drs. C.L. Suurland RA (vaktechnische Staf), drs. G.J. Verwoert RA, drs. W.J.C.A. Weijers RA en J.A.G. Weiman RA.

Gewaarmerkt voor
identificatiedoe-
inden door:

RSM

RSM Netherlands
datum: 08-05-2013

8. CONTACTGEGEVENS

Raad voor de Jaarverslaggeving
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP Amsterdam

tel. 020 - 3010391

e-mail ri@rjnet.nl

website www.rjnet.nl

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

22

RSM

RSM Netherlands

datum: 08-05-2018

9. JAARREKENING 2017

Balans per 31 december

	2017	2016		2017	2016
	EUR	EUR		EUR	EUR
ACTIVA			PASSIVA		
Vorderingen (1)	272.069	344.787	Eigen vermogen (3)	37.693	37.693
Liquide middelen (2)	87.309	178.180	Kortlopende schulden (4)	321.685	485.274
	<u>359.378</u>	<u>522.967</u>		<u>359.378</u>	<u>522.967</u>

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

23

RSM

RSM Netherlands

datum: 08-05-2018

Staat van baten en lasten

	2017 Werkelijk	2017 Begroting	2016 Werkelijk
	EUR	EUR	EUR
Baten			
Exploitatiesubsidies (5)	323.873	350.000	246.181
Subsidie Standard Business Reporting / NT (6)	190.000	130.000	317.926
Auteursrechtvergoedingen (7)	340.027	291.000	351.404
Financiële baten (8)	-	-	337
Totaal baten	853.900	771.000	915.848
Lasten			
Secretariaat (9)	278.392	260.000	243.576
Projecten jaarverslaggeving / RJ staf (10)	79.142	85.000	80.724
Participatie in internationale projecten (11)	54.081	65.000	59.252
Kosten SBR/NT project (12)	190.000	130.000	317.926
Presentiegelden (13)	195.421	190.000	181.644
Overige lasten (14)	56.864	41.000	32.726
Totaal lasten	853.900	771.000	915.848
Saldo van baten en lasten	-	-	-

Gewaandmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

24

RSM

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

Toelichting

Activiteiten

De Stichting voor de Jaarverslaggeving (SJ) heeft als doel de kwaliteit en bruikbaarheid van de externe verslaggeving, in het bijzonder van de jaarrekening, binnen Nederland door rechtspersonen en andere juridische entiteiten te bevorderen. Dit wordt gedaan door het publiceren van 'Richtlijnen voor de jaarverslaggeving', RJ-Uitingen en door het gevraagd en ongevraagd adviseren van overheid en andere regelgevende instanties, zoals de International Accounting Standard Board (IASB) en de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG). Aan deze doelstelling wordt invulling gegeven door het uitvoerend orgaan van de SJ, de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ), waarop het bestuur van de SJ toezicht uitoefent.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen van Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven (aangepast 2017) van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden activa en passiva bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en vervolgens op geamortiseerde kostprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Op grond van bepalingen in RJ 290 Financiële instrumenten dienen zowel de langlopende als kortlopende vorderingen en schulden tegen geamortiseerde kostprijs te worden gewaardeerd, in plaats van nominale waarde, inclusief vergelijkende cijfers. De geamortiseerde kostprijs benadert echter de nominale waarde.

(1) Vorderingen

Balans per 31 december

ACTIVA

(1) Vorderingen

	2017 EUR	2016 EUR
Auteursrechtvergoedingen van Kluwer	205.370	223.061
Debiteuren	25.200	58.800
Vordering op NBA	-	-
Vordering op Eumedion	-	-
Vordering op SER	5.924	-
Vordering op EZ (NT)	-	37.926
Overlopende activa	25.000	25.000
BTW	10.575	-
Overige vorderingen	-	-
	272.069	344.787

Waarbij alle vorderingen een looptijd hebben van minder dan één jaar.

(2) Liquide middelen

Balans per 31 december

(2) Liquide middelen

	2017 EUR	2016 EUR
ABN-AMRO rekening-courant	87.309	6.180
ABN-AMRO spaarrekening	-	172.000
	87.309	178.180

Gewaarsmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

25
RSM

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

(3) Eigen vermogen

PASSIVA

(3) Eigen vermogen

2017	2016
EUR	EUR

De specificatie van het eigen vermogen luidt als volgt:

Algemene reserve	37.693	37.693
	37.693	37.693

Het eigen vermogen bestaat vanaf 2008 uit een algemene reserve.

De algemene reserve kan vrij worden aangewend ten behoeve van de doelstelling van de Stichting.

(4) Kortlopende schulden

(4) Kortlopende schulden

2017	2016
EUR	EUR

De specificatie van de kortlopende schulden luidt als volgt:

Verschuldigd aan de SER	-	52.396
Verschuldigd aan Eumedion	2.178	7.485
Verschuldigd aan NBA	59.448	65.430
Presentiegelden	35.760	31.990
Crediteuren	36.056	41.101
Projectkosten / RJ staf	105.263	87.336
Projectkosten NT / vooruitontvangen subsidie	54.279	169.826
Vakantiedagen	16.079	16.748
Vakantiegeld	5.483	5.774
BTW	-	2.493
Accountantskosten	7.139	4.695
Diverse te betalen kosten	-	-
	321.685	485.274

Gewaarsmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

26

RSM

RSM Netherlands

datum: 08-05-2018

Balans per 31 december**Verschuldigd aan de SER**

Het exploitatiesaldo wordt voor 7/12-deel gedragen door de SER.

Het verloop van de post was als volgt:

	2017 EUR	2016 EUR
Saldo per 1 januari	52.396	36.064
Voorschotten en verrekeningen	130.606	159.938
Bijdrage in het exploitatiesaldo	188.926-	143.606-
Saldo per 31 december	5.924-	52.396

Verschuldigd aan Eumedion

Het exploitatiesaldo wordt voor 1/12-deel gedragen door Eumedion

Het verloop van de post was als volgt:

	2017	2016
Saldo per 1 januari	7.485	1.009
Voorschotten en verrekeningen	21.682	26.991
Bijdrage in het exploitatiesaldo	26.989-	20.515-
Saldo per 31 december	2.178	7.485

Verschuldigd aan NBA

Het exploitatiesaldo wordt voor 4/12-deel gedragen door het Koninklijk NBA

Het verloop van de post was als volgt:

	2017	2016
Saldo per 1 januari	65.430	50.945
Voorschotten en verrekeningen	101.976	96.545
Bijdrage in het exploitatiesaldo	107.958-	82.060-
Saldo per 31 december	59.448	65.430

(5) Exploitatiesubsidies

Het exploitatieresultaat wordt in 2017, evenals in 2016, gedragen voor 7/12-deel door de SER, voor 4/12-deel door de NBA en voor 1/12-deel door Eumedion. Het exploitatiesaldo wordt daarbij gedefinieerd als het saldo van de baten en lasten (exclusief de exploitatiesubsidie zelf), plus toevoegingen aan de reserves.

De exploitatiesubsidie is als volgt berekend:

	2017 Werkelijk EUR	2017 Begroting EUR	2016 Werkelijk EUR
Lasten	853.900	771.000	915.848
Baten (exclusief exploitatiesubsidies)	530.027-	421.000-	669.667-
Grondslag voor exploitatiesubsidie	323.873	350.000	246.181
Bijdrage SER (7/12)	188.926	204.166	143.606
Bijdrage NBA (4/12)	107.958	116.667	82.060
Bijdrage Eumedion (1/12)	26.989	29.167	20.515
Exploitatiesubsidie	323.873	350.000	246.181

De exploitatiesubsidie 2017 is nog niet formeel goedgekeurd door de subsidieverleners. Dit is wel het geval ten aanzien van de subsidie 2016 en de begrote subsidie voor 2017.

Gewaarmerkt voor
identificatie door:

27
RSM

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

(6) Subsidie Standard Business Reporting / NT

Dit is een subsidie t.b.v. inzet RJ bij het SBR/NT project (Nederlands Taxonomie). In 2015 zijn door de RJ per convenant afspraken gemaakt met het Ministerie van Economische Zaken (EZ) over inzet en financiering van de RJ werkgroep NT. De RJ ontvangt jaarlijks een subsidie van EZ voor de werkzaamheden van de RJ werkgroep NT (gericht op jaarrekeningdomein). De leden van de NT werkgroep brengen de kosten van hun werkzaamheden in rekening bij de RJ (zie hieronder (12)), waarna deze kosten door de RJ (budgetneutraal) worden voldaan vanuit de subsidie van EZ. De werkzaamheden (dienstverlening) van de leden RJ werkgroep NT verricht ten behoeve van EZ zijn Btw-plichtig, zodat de RJ met ingang van 2016 aangifte BTW heeft gedaan. De subsidie 2017 is ontvangen maar de subsidieafrekening is nog niet formeel goedgekeurd door de subsidieverstrekker.

(7) Auteursrechtvergoedingen

De vergoeding die de RJ ontvangt met betrekking tot de bundel Richtlijnen voor de jaarverslaggeving en andere uitgaven bedraagt vanaf juli 2008 contractueel 32,5% van de door Kluwer gerealiseerde netto-omzet op de verkopen van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving en 2,8 % inzake software. Naast de ontvangen vergoeding over 2017 is hierin tevens opgenomen een (nagekomen) bate uit de eindafrekening van aan RJ toekomend reprorecht over 2014 en 2015 (€ 14.032).

De specificatie van de auteursrechtvergoedingen naar soort uitgave luidt als volgt:

	2017 Werkelijk EUR	2017 Begroting EUR	2016 Werkelijk EUR
Vastbladige versie	96.185		119.760
Elektronische versie (ebook, online en software)	204.173		161.622
Checkmate (elektronische versie RJK)	4.000		3.858
Richtlijnen voor kleine rechtspersonen (vastbladig & elektronisch)	21.011		20.821
Reprorecht	14.658		45.343
Overige vergoeding	-		-
	340.027	291.000	351.404

(8) Financiële baten

Dit betreft renteopbrengsten op aangehouden saldi op bankrekeningen.

(9) Secretariaat

Betreft de met de NBA verrekende kosten van de vaktechnisch secretaris (0,5 fte), de algemeen secretaris (0,9 fte) en de junior stafmedewerker (0,4 fte); Inclusief de hieraan gerelateerde kosten met betrekking tot huisvesting en administratie. De functie van algemeen secretaris is in 2017 een duobaan geworden (0,5 en 0,4 fte) met kleine uitbreiding (2016: 0,8 fte, 2017: 0,9 fte).

(10) Projecten jaarverslaggeving / RJ staf

Op het budget worden gemaakte onkosten van de RJ-stafleden in mindering gebracht en het resterende deel wordt verdeeld naar rato van de duur waarin stafleden gedurende een jaar werkzaamheden hebben verricht en participeren in de RJ-staf.

Naast het voorbereiden van aanpassingen in de RJ-bundel voor grote en middelgrote rechtspersonen, de RJK-bundel voor kleine rechtspersonen en ondersteuning van RJ-werkgroepen, heeft de RJ-staf het RJ commentaar op commentaarbrieven en discussiestukken van EFRAG alsmede discussion papers en exposure drafts van IASB voorbereid.

(11) Participatie in internationale projecten

Deze post betreft de financiële bijdrage in 2017 van RJ aan EFRAG van € 50.000. Tevens bevat deze post de gemaakte reis- en verblijfskosten van bijwonen vergaderingen EFRAG, bijeenkomsten IASB en ontmoetingen met andere nationale standardsetters.

(12) Kosten SBR/NT project

Deze post betreft kosten in rekening gebracht bij de RJ voor werkzaamheden leden RJ-werkgroep NT. Deze BTW belaste werkzaamheden zijn verricht op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken (EZ).

(13) Presentiegelden

Deze post betreft presentiegelden en reiskostenvergoedingen betaald aan leden van de RJ, leden werkgroepen, de voorzitter van de RJ, de notulist, projectbegeleiders en bestuursleden van de Stichting. De presentiegeld-vergoeding is afgeleid van de "Verordening vergoedingen aan leden van de raad en zijn commissies" van de SER en is in 2017, net zoals in eerdere jaren, bepaald op € 320 per dagdeel.

(14) Overige lasten

De specificatie van deze post luidt als volgt:

	2017 Werkelijk EUR	2017 Begroting EUR	2016 Werkelijk EUR
Type- en drukwerk	132	-	71
Vergaderkosten (catering)	13.832	12.000	14.375
Onderhoud website en softwareapplicaties	23.773	2.000	2.705
Accountantscontrole	10.188	9.000	3.660
Afscheidsbijeenkomst en attenties	4.036	6.000	4.437
Bijeenkomsten	2.766	11.000	3.229
Diverse kosten	2.137	1.000	4.249
	56.864	41.000	32.726

In 2017 is opdracht verleend tot het vernieuwen van de RJ-website, de kosten daarvan zijn € 23.310. Accountantscontrole betreft controle jaarrekening SJ (2016) en controle EZ subsidie NT-project (2015-2016). In 2017 zijn er, anders dan begroot, geen ronde tafel- of openbare bijeenkomsten georganiseerd door de RJ.

(15) Niet in de balans opgenomen activa

Er kan geen betrouwbare inschatting worden gemaakt of (zie noot 7) over de periode 2016 of 2017 eveneens sprake zal zijn van een mogelijk aan de RJ toekomend (nabetaling) reproductie. Om die reden is hiervoor geen vordering opgenomen.

Gewaarkeerd voor
identificatiedoeleinden door:
29
RSM

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

10. OVERIGE GEGEVENS

De CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT IS OPGENOMEN OP DE VOLGENDE PAGINA'S

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:
30
RSM

RSM Netherlands
datum: 08-05-2018

RSM Netherlands Accountants N.V.

Mt. Lincolnweg 40
Postbus 36310
1020 MH Amsterdam
T 020 635 20 00
www.rsmnl.com

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting voor de Jaarverslaggeving

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting voor de Jaarverslaggeving te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting voor de Jaarverslaggeving per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting voor de Jaarverslaggeving zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 17.000. De materialiteit is gebaseerd op 2% van de baten over 2017. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de leiding overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 500 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de leiding gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD
AUDIT | TAX | CONSULTING

Volledigheid verantwoording van de baten

Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd teneinde het risico op een onvolledige verantwoording van de baten te identificeren en te mitigeren. Hierbij hebben wij voor de auteursrechtvergoedingen een cijferanalyse uitgevoerd ten opzichte van de begroting en ten opzichte van voorgaand jaar, een aansluiting gemaakt met de beschikbare brondocumenten van de derde partij waaronder de uitgeefovereenkomst en de royaltyafrekening en informatie ingewonnen bij de derde partij ten aanzien van de procedures die ten grondslag liggen aan de royaltyafrekening. Tevens hebben wij de juiste afgrenzing van de auteursrechtvergoedingen ultimo boekjaar vastgesteld.

Met betrekking tot de exploitatiesubsidies hebben wij kennis genomen van de beschikbare brondocumentatie van de verschillende partijen. Tevens hebben wij de afrekening met deze partijen over het voorgaande boekjaar vastgesteld en de voorgenomen afrekening over het huidige boekjaar beoordeeld.

Met betrekking tot de subsidie Standard Business Reporting/NT hebben wij een cijferanalyse verricht ten opzichte van de begroting. Tevens hebben wij kennis genomen van de beschikbare brondocumentatie waaronder de subsidiebeschikking van het Ministerie van Economische Zaken. Daarnaast hebben wij de juiste afgrenzing van de subsidie en de daarbij behorende projectkosten vastgesteld.

Juistheid verantwoording van de lasten

Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd teneinde het risico op een onjuiste verantwoording van de lasten te identificeren en te mitigeren. Hierbij hebben wij voor de lasten een cijferanalyse uitgevoerd ten opzichte van de begroting en ten opzichte van voorgaand jaar en tevens deelwaarnemingen verricht op de juistheid van de verantwoorde secretariaatskosten, projectkosten, kosten van het SBR/NT project, presentiegelden en overige lasten, in overeenstemming met de geldende bestuursbesluiten.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van de Stichting voor de Jaarverslaggeving;
- het verslag van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en begrip, verkregen vanuit onze controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de leiding hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 13 februari 2018

RSM Netherlands Accountants N.V.

w.g. drs. W.J.O. Castricum RA